Ч. 215 (12.581). Львів, субота 27. вересня 1930. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Українське населення криється по лісах.

Вчора подала Польська Аґенція Телеграфічна коротку, але дуже вимовну вістку про те, що мешканці села Голгочі, підгаєцького повіту, зі страху перед пацифікаційними поліційними відділами покинули село та переселилися з частиною свого дорібку до сумежних лісів. Вістка, як бачимо, лякочічна, але така богата своїм змістом, така проймаюча жахом, що заступає цілі десятки статтей і заміток на тему розпочатої пацифікації.

По українських селах проводить т. зв. „пацифікацію“ поліція, тепер уже в силі двох тисяч поліцаїв (1000 в Бережанщині та Бобреччині, а 1000 в Тернопільщині) і польська кіннота. Куди проходять відділи цієї пацифікаційної експедиції, там піднімається плач, стогін та розпучливий крик сільського населення. В руїну повергається господарський дорібок українського села, у звалища переходять сільські установи як кооперативи й читальні. Тому не диво, що хто може спасається бігством від тієї пацифікації, криється по лісах та очеретах, відрікається своєї хати й добра, щоби тільки виминути цього „благословенного успокоювання“.

Чому це діється? Один з представників місцевої влади в Тернополі заявив українцям, що інтервеніювали в нього у справі цих експедицій, вовсім недвозначно, що все те, що діється, є „щеповою“ „відплатою“ за підпали та саботажі. Коли про „відплату“ пише шовіністична польська преса, коли говорить про неї засліплений ендек, то це ще з бідою можнаб зрозуміти. Але коли про неї говорить представник влади — то це в найвищій мірі дивне. Колиж ще до того „відплату“ переводять у життя такими засобами зорґанізовані чинники державної адміністрації, то це жахливе.

Ми осудили підпали, осудили й реванжі, ми протиставились їм як нерозважним вчинкам запальчивих і засліплених елементів. Але про те, що тепер діється, ми не маємо змоги свобідно висловитись, бо критика вчинків влади недозволена. Та зате ми повинні мати бодай право висловити свій погляд на цю справу.

Коли невідомі підпольні чинники допускалися чи допускаються противзаконних актів, коли тим нарушують публичний спокій і безпеченство, — тоді всяка влада покликана до того, щоби з такими явищами боротися, щоби боронити порядку, щоби винних у його нарушенні потягати до карно-судової відповідальности. Все це в порядку і в повній згоді з льоґікою. Так у світі все було і так буде. Але коли найвідповідальніші в державі за публичне безпеченство і порядок чинники, чинники, що розпоряджають слідчим апаратом і численними органами безпеченства, проводять ліквідацію саботажів і їх спричинників таким чином, що населення тікає в ліси зі страху перед органами безпеченства, — то в такому випадку маємо до діла з якимсь щонайменше небувалим та нечуваним у сучасній добі непорозумінням, яке може стати тільки джерелом великанського лиха, необчислимого у своїх шкідливих наслідках для обох народів: українців і поляків.

На нещасній нашій землі відбуваються тепер події, що важким каменем ляжуть на все її життя протягом цілих десятиліть. Старі, старезні рани відживають і збогачуються новими, що будуть ятритись до віку. Хто за все те несе відповідальність?

З волинських гараздів.

Сумна доля рівенської української ґімназії.

Волинь на свому культурно-освітньому шляху має ще один сумний факт — руїну української приватної ґімназії в Рівному. Після кількохсот початкових українських шкіл, після „Просвіти“, зліквідованої два роки тому, і дерманської української жіночої ґімназії, зачиненої минулого року, прийшла черга й на ґімназію в Рівному.

Ця ґімназія давно вже була богатьом сіллю в оці. А властиво з того часу, як вона з маленької школи (з 16 учнями одної 4-ої кляси), завдяки шостилітній праці громадянства й учительського персоналу, стала поважною середньою школою з правами прилюдности, яка значно переросла істнуючу тут від довших часів російську ґімназію та для якої соймик почав будувати спеціяльний дім.

Нагінку на ґімназію почали місцева російська шпарґалка та краківський „Курерок“, кореспондент якого, близький до рішаючих чинників, почав виписувати на ґімназію „страшні“ річі: тут був і шовінізм, і антипаньствовість, і нарешті УВО. Розуміється, без доказів, без найменших фактів, бо за весь час істнування ґімназії не було ні одного випадку арештування хочаб якогобудь учня судовою слідчою владою.

Не дало таких доказів навіть найдалі йдуче слідження, включно до введення в ґімназію учнів із „спеціяльними доrученнями“ дати ці факти.

І ось на допомогу російським шпарґалкам, „Курєркам“ і іншим чинникам приходить місцева хруніяда, яка через свого провідника в Луцьку, Певного, домагається усунення директора Пекарського й учителів, а одночасно виставляє „свого“ кандидата на директора п. Бичківського. Ця акція дала вже певні наслідки, бо тут, мовляв, не якісь там росіяни й „Курєрки“ домагаються „направи“ ґімназії, а й „українське громадянство“.

А далі йдуть такі факти. Провідником матуральної комісії призначається п. Кісель (колишній „землячок“ Кисіль), який з 19 абітурієнтів 9 не допускає до устного іспиту, зменшуючи оцінку еґзамінаторів навіть з 4 до 2. Внаслідок протесту директора Пекарського і громадянства Кураторія змушена була анулювати рішення свого відпоручника п. Кіселя і на третій день після закінчення іспитів призначити продовження їх для тих, яких п. Кісель „зрізав“. Вийшов великий скандал. Таким чином „законну“ підставу до позбавлення ґімназії прав прилюдности нібито усунено.

Одначе чутки про позбавлення ґімназії прав усе ширилися й навіть з кол Кураторії, а властиво з кол „землячків“, що там працюють в ласки п. Певних (як п. Ільницький). Делеґації, яка зголосилася до Кураторії з метою вияснення цеї справи, куратор Шельонґовський заявив, що він не має наміру позбавляти ґімназію прав, а лише задумує змінити директора. Колиж делеґація заявила, що громадянство не бажає собі іншого директора для своєї приватної школи, крім п. Пекарського, куратор обіцяв подумати.

За місяць подібні-ж чутки з кол „земляків“ знову змусили громадянство вислати до Кураторії свою делеґацію, якій п. куратор на цей раз заявив, що він справді має намір усунути директора Пекарського, бо в ґімназії панує „шовіністичний, протипольський дух“. Як доказ подав він те, що учні ґімназії не ходять на вистави „Українського Літературно-Мистецького Т-ва“(?)

І дійсно, з кінцем серпня директора Пекарського звільнено (на передодні шкільного року), а на другий день, після розпочаття науки звільнено ще трьох учителів та не затверджено четвертого, новозаанґажованого; пятого — польоніста звільнено ще раніше. Таким чином ґімназія з початком шкільного року залишилася без директора й без учителів. А далі з поінформованих кол кажуть, що ніхто з учителів не буде затверджений доти, доки не буде представлений на директора п. Бичківський.

Отже хруні з ґрупи Певних, Ільницьких і інших можуть бути задоволені, але найбільше їхній кандидат п. Бичківський, що має за собою такі міцні плечі. Інша річ — батьки, що утримують ґімназію в такі скрутні часи, і сама ґімназія, від якої залишилася руїна. Те, що протягом шости років творилося великою жертвенністю п. Пекарського і громадянства, через хрунів так легко ліквідується. Або вони матимуть на чолі ґімназії „свого“, або нехай ґімназія залишається без учительського персоналу. В цьому факті українське громадянство вбачає одно — ліквідацію української ґімназії.

Так то ріжні Певні обертають у руїну культурно-освітні установи Волині.

Громадянин.

ДИМІСІЯ ШОБЕРОВОГО КАБІНЕТУ.

В урядовім комунікаті сказано, що на засіданні австр. ради міністрів розглядали положення, що витворилося наслідком димісії віцеканцлера, мін. військових справ Воґена і мін. торговлі й комунікації д-ра Шустера. Канцлера уповноважнили вручити президентові держави димісію уряду. Канцл. Шобер негайно вручив през. Міклясові димісію всього кабінету. Часописи пригадують, що саме рік тому, 25. вересня, Шоберів кабінет прийшов був до влади. Як кандидата на становище канцлера називають мін. військ. справ Воґена.

Б. ПОС. КОРФАНТИ БУДЕ АРЕШТОВАНИЙ.

Ендецькі часописи повідомляють, що небаром буде розвязаний шлеський сойм, тому що ухвалив скреслити воєводі Ґражинському з дисп. фонду 75 тис. зол. В звязку з тим арештують бувш. посла до варшавського сойму і посла до шлеського сойму Корфантого.

АРЕШТОВАНІ Б. ПОСЛИ ВИЙДУТЬ НА ВОЛЮ?

У варшавських політ. колах вдержується чутка, нібито арештовані б. посли вийдуть на волю. Гадають, що це може статися головно тому, що б. пос. Космовську випустили на волю. Б. посли і так будуть оставати в стані обвинувачення. У правничих колах кажуть, що процес арештованих відбудеться пізніше, бо масова розправа булаб для уряд. чинників небажана.

ЗАМАХ НА РАЙХСТАҐ?

„Берл. Тґт.“ повідомляє, що поліція шукає тих людей, що вкрали динаміт із будівельного маґазину в Ізерльоні (Надренія). Здогадуються, що динаміт цей має одна політ. орґанізація та що його хочуть ужити для висадження райхстаґу в Берліні.

ТРИ СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

Окр. суд у Любліні засудив на кару смерти (шибеницю) трьох комуністичних терористів: Сімху Сосновця, Авр. Каґана та Авр. Небеського. Вони на партійний приказ убили Дав. Седлажа з Радання

Ганебний союз ППС з ендецією.

Наше твердження, що евентуальний виборчий бльок „центроліву“ з ендецією на терені Східної Галичини буде лише „про фрома“ протисанаційним бльоком, а на ділі його вістря буде звернене проти українців і на плятформі боротьби з українцями буде фактично кооперувати з санацією, — найшло швидше, ніж ми сподівалися, якнайбільш авторитетне потвердження. Оце центральний орґан ендеції, себто новоспеченого партнера „центроліву“, „Ґазета Варшавська“ в ч. 24. ц. м. признається до факту „центролівно“-ендецьких виборчих переговорів і пояснює їх так:

„...Справді ведуться переговори у Львові щодо одної незалежної польської листи на терені трьох воєвідств Східної Галичини. Така листа була би відповіддю на зблькування усіх українських партій і на терористичну акцію, яка йде від довшого часу на тому терені. В цій ситуації, коли проти польського населення греко-католицькі українські („русци“) священики лучаться з комуністичним Сельробом, національний обовязок наказує зосередити якнайбільше польських сил... Ідемо до виборів самостійно за вийнятком східних воєвідств, де з національних оглядів признаємо за доцільне порозумітися з іншими незалежними польськими партіями... Коли польський бльок у Східній Галичині буде сфіналізований, тоді не втратить на цьому ні католицький костел ані національний інтерес. Втратять українці і санатори...“

Залишаємо на боці *виссану з пальця* вістку про бльок українських національних і демократичних партій з „комуністичним Сельробом“ і випад проти українських священиків, які при виконуванні таких громадських функцій як вибори не виступають як верства, каста чи стан, лише як поодинокі громадяни. Відомо теж кожному хоч трішки політично-грамотному польському дневникареві й діячеві, що технічний виборчий бльок українських партій є диктований виборчою ординацією, яка є твором головно ендецького проф. Дубановіча й своїми постановами (виборчою географією, поділом мандатів і т. д.) звертається проти українців та упривілейовує польське представництво. Тому арґумент, що бльок „центроліву“ з ендецією є „відповіддю“ на бльок український, є таким самим непоражним викрутом, як покликування себе на бльок гр.-кат. духовенства з Сель-Робом!

Ще гірше виглядає арґумент терористичної акції у Східній Галичині, як того цементу, що — мовляв — мусить зліпити до купи „центролів“ з ендецією. Що спільного може мати акція підпалів чи т. п. актів якоїсь української підпольної орґанізації чи поодиноких одиниць — з політичним бльоком польських соціялістів з ендеками?! Колиж ці підпали справді зблизили одних до других, то це доказ, що *оцінка* причин й характеру таких актів та погляд на методи поборювання їх є в ендеції і лівих демократичних польських партій з ППС включно — *ідентичні*. І коли ці підпали дали притоку польській ендеції висунути на перший плян своїх виборчих гасел протиукраїнські кличі, кличі повні ненависти, клевет і нагінки, то — видно — й „Визволене“, „Стронніцтво Хлопске“ та ППС уважають таку виборчу „ідейну“ плятформу цілком правильною і достаточно обаднюючою. І це є справжньою ганьбою названих польських ліво-демократичних партій, у першуж чергу Польської Партії Соціялістичної.

Бо треба знати, що в даній справі найбільше заінтересована є ППС з титулу суперництва на львівському виборчому терені. І тому саме переговори з ендцією йдуть у Львові та ведуть їх лідери окружної львівської орґанізації ППС. І — маємо про це безумовні віродостойні інформації! — в дебатах над цією справою серед львівських „пепесів“ найбільше говорилося про польський націоналістичний момент того бльоку. Всі противники того бльоку ендеції з ППС вказували на своїх партійних нарадах на яскравий антиукраїнський характер такого бльоку й перестерігали своїх товаришів саме в нинішній момент найбільшого загострення міжнаціональних відносин лучитися з польськими ендеками! Зате

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 27. ВЕРЕСНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 18)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Бамбан сів на землю, бо ноги його боліли. Я сів поруч нього. Я говорив до нього... Купив йому помаранчу... і був би йому обмив ноги...

Від цього дня Бамбан став моїм приятелем. Я довідався про нього зворушливі подробиці... Це був син коваля, який почувши про добродійства освіти, ліз зі шкіри бідолаха, щоби післати свою дитину до гімназії, бодай на-пів бурсацьке утримання. На жаль, Бамбан не підходив до гімназії; зовсім не користав з неї.

Першого дня дали йому в школі зразок, як писати риски і сказали: „Пиши риски!“ І Бамбан робив у зшитку риски вже від року. Ще й які риски: покручені, брудні, кострубаті, кульгаві, бамбулясті риски!

Ніхто не звертав на нього уваги. Точно беручи він не належав до ніякої кляси, а звичайно входив до першої що була відчинена. Одного разу його найшли в 8-ій клясі, як сидів і виводив букви... Кумедний був учень з цього Бамбана!

Я приглядався йому інколи підчас години, скоцюрбленому над зшитком, із ручкою в цілій жмені, як притискав її що-сили, якби хотів нею пробити лавку... За кожною рискою мачав перо в каламар, а при кінці кожного рядка плямкав язиком і відпочивав потираючи руки.

Тепер, коли ми стали приятелями, Бамбан працював від щирого серця... Коли він скінчив яку сторінку, вилізав рачки до мене на катедру і клав мовчки передімною свій архитвір. Я поклепав його ніжно і сказав: „Дуже добре!“ Це було жахливе, але я не хотів його знеохотити.

Треба признати, що його риски ставали щораз простіші, перо щораз менше хляпало і на зшитках було менше чорнильних плям... Вірю, що я остаточно таки був би його дечого вивчив; на жаль, доля розєднала нас. Учитель середньої кляси покидав ґімназію. Тому, що до кінця року було недалеко, директор не хотів брати нового вчителя. На його місці засів на катедрі якийсь бородатий матурист, а мені передали навчання у середній клясі.

Я вважав це катастрофою.

Передовсім я боявся „середніх“. Я бачив їх поведінку підчас забав на „Леваді“ і думка, що я буду приневолений мати до діла з ними постійно колола мене під грудьми.

А ще й треба було покидати „малих“, моїх дорогих малих, яких я так полюбив... Як буде з ними поводитись бородатий матурист?... Що буде з Бамбаном? Я був справді нещасливим.

Малі також посумніли, побачивши, що відходжу від них.

Коли я кінчив свою останню лекцію, прийшла хвилина повна зворушення — голос дзвінка... Всі хотіли цілуватися зі мною. Деякі навіть, можете мені вірити, находили справді щирі слова прощання.

А Бамбан?

Бамбан мовчав. Аж коли я відходив, підійшов до мене весь у румянцях і святочно вложив мені в руку прегарний зшиток із рисками, які повиводив у мою честь.

Бідний Бамбан!

VII.

Бельфер.

Я став господарем кляси „середніх“.

Було їх 50 збиточників, кремезних верховинців від 12 до 14 літ, синків розбагатілих ґаздів, з яких батьки хотіли зробити панів за 120 франків трьохмісячної такси.

Грубі, задиркуваті, чванькуваті, балакали своєю говіркою, якої я не розумів ні в зуб і всі визначались своєрідною гидотою підростків із запареними руками, охриплими голосами півнів, баранячим поглядом і страшним „шкільним“ запахом... Вони зненавиділи мене. Я був для них ворогом-бельфрем і з менту, коли я сів за катедру почалася між нами завзята, невгамовна війна.

Ах! скільки я натерпівся від цих немилосерних хлопцюг!

Я хотів би згадувати їх без жалю, — це-ж такі давні клопоти! А все-ж таки не можу; навіть тепер, коли пишу це; рука моя тремтить, гарячково схвильована. Маю враження, що сиджу перед ними.

Гадаю, що вони вже не думають про мене, навіть не памятають того Маціцького, ні того гарного скла на носі, яке він купив собі, щоби придати собі поваги...

Мої колишні учні це-ж нині особи на становищах. Субепроль є десь нотарем у горах, старший Вейон судовим секретарем, Люпі аптикарем, Бузанке ветеринарем. Мають посади, черева, все якслід.

Та може вряди-годи, коли зустрічаються в клюбі або на прощі перед церквою, згадують добрі ґімназійні часи; також моє імя:

— Слухай — каже суддя — чи ти пригадуєш собі Ейсета, того бельфра із Сарляндії, з довгим волоссям і паперовою пикою? Ах, не одну добру штуку ми йому вшкварили!

Правда, панове. Добрі штуки ви йому втинали і ваш старий бельфер не забув ще за них...

Ах, нещасливий бельферище! насміялися ви з нього доволі! а він наплакався чимало з вашої вини! Ви витискали з нього сльози і тимто ваші збитки були ще доцільніші...

Скільки разів, коли його день мук скінчився, той сарака зігнувшись на своїм ліжку вкладав собі між зуби покривало, щоби ви не почули його ридання!

(Продовження буде.)

— інформують нас — прихильники порозуміння з ендеками оперували арґументами технічно-виборчої натури (програна в 1928 році), але — дивна річ! — всі ці прихильники є відомими на львівському (і варшавському соймовому!) ґрунті зі своїх протиукраїнських поглядів і настроїв.

На ніщо не пригодиться маскувати себе протисанаційною боротьбою і технічними потребами. Відомо чейже, що коли ППС втратила в минулій виборчій кампанії всі свої давні 3 мандати у Східній Галичині, то тому, що 1) у Перемишлі мандат ППС (Лібермана) розбили комуністи, 2) у стрийській окрузі загирив цей мандат своїми санаційними скоками Морачевський, частинаж робітників (Борислав, Долина) стала вже настільки національно свідома, що голосувала за листою українською; 3) у Львові мандат п. Гавнера пропав саме завдяки його сидженні на двох стільцях: націоналістичному і соціялістичному! Щож у цій ситуації допоможуть польським соціялістам ендеки?! Не ендеція соціялістам, а соціялісти ендекам допоможуть — і навіть не до здобуття мандатів а до скріплення загального протиукраїнського походу. Тому правильно каже „Ґаз. Варш.“, що в першу чергу потерплять на тому бльоку українці, а щойно потім — санація.

Остаточно справу бльоку центролїву з ендецією мається рішити у Варшаві. Не знаємо, як там рішать пп. Домбський і Валерон, Руґ і Возніцький та Недзялковський, Діямант і Жулавський. Але коли рішать таки заключити виборчий бльок з ендецією і то ніде інде, як саме на території Східної Галичини, роздираної національними спорами, то це буде одна велика ганьба польської демократії.

Пацифікація.

Арештування у Львові.

Повідомляють нас, що львівська поліція арештувала Івана Хемича з Клепарова. — До Львова спроваджено теж студ. унів. Семена Стефаника, сина відомого нашого письменника Василя, що живе в Русові, пов. Снятин.

Карні експедиції й арештування в Тернопільщині.

В останніх днях були карні експедиції поліції в таких селах тернопільського повіту:

Дня 22. і 23. ц. м. в *Купчинцях:* Арештовані: 1) Ілько Блажкевич, громадський секретар, 2) Ярослав Думка, гімн. абітурієнт, 3) Тимко Думка, 4) Андрух Малицький, 5) Михайло Косар, відомий кооператор, член Ради РСУК і 6) агроном з Коломиї, що саме приїхав до Купчинець (наразі невідомий з прізвища). Побиті 1) Михайло Мартинович, 2) Ілько Блажкевич (довголітній і заслужений для громади гром. секретар), 3) згаданий вище кооператор Михайло Косар, 4) Стах Цвінський (латинник-українець), 5) і 6) два брати Маркови, 7) Степан Мартинович, 8) Дмитро Костів, 9) Микола Косар, Гриня, 10) Микола Косар, Олени, 11) Петро Гречаник, 12) Іван Росоляк, 13) Олекса Росоляк і богато інших. Громадського асесора Олексу Росоляка привязали мотузами до кульпаки воза, запряженого кіньми і він так привязаний, мусів бігти разом з кіньми, при чім його тяжко побито. Кооператива зовсім спліндрована, в читальні вибито вікна, здемольовано все уряджений, знищені цілковито музичні інструменти вартости 600 долярів. У селян величезні шкоди. Велика часть населення втікла в очерети і на поля.

В Денисові побито тяжко війта Івана Вареницю і він бореться зі смертю, укінченого учня промислової школи Богдана Блажкевича (сина відомої діячки Іванни Блажкевичевої). Степана Мазепу і богато інших. Бито навіть шкільні діти. Населення втікало в очерети і поля. Шкоди величезні. Арештовано богато людей.

В *Доманоричі* побито Теодора Демборинського, Гринька Демборинського, Івана Васильхова сина Луця, Миколу Василькова і війта Василя Василькова. Арештовано Івана Василькова сина Луця і Миколу Василькова. До тяжко побитих належить брат був. посла д-ра Ладики Микола Ладика. Передтим казали йому викопати яму, де всипали муку і збіжжа та все змішали зі землею.

В *Довжанці* 23. ц. м. побито богато людей, між ними смертельно Теодора Чайковського, до котрого візвано д-ра Розенфельда, лікаря з Тернополя. Арештовано Луця Сковронського і Н. Білоуса сина Костя.

В *Сущині* 23. ц. м. побито також богато людей. Арештовано 7.

У всіх селах матеріяльні шкоди величезні і поруйновані всі наші установи.

Поліційні і військові арешти в Тернополі переповнені, а також і тернопільська слідча тюрма. Вязням у тюрмі роблять всякі можливі перепони. Начальник вязниці Шпунар не допускає харчів до вязнів, що їх доставляв горожанський комітет. Дня 24. ц. м. судовий возний на брамі до окружного суду відтрутив Марію Кунькову з Черниліва Руського, жінку був. посла Антона Кунька, котра принесла харчі для свого чоловіка і її в додатку заарештував постерунковий та відпровадив до поліційного комісаріяту, де її придержали довший час.

В *Козлові*, до війни чисто москвофільськім містечку, арештовано 23. ц. м. по переведеній ревізії: студ. техніки в Данціґу Романа Зарицького і його брата Данила Зарицького, студ. прав в Познані, синів місцевого пароха о. Данила Зарицького, дяка Захара Яструбського і селянина Шугана. Експедиція й арештування були також в сусідньому селі *Покропивна*, звідки що бракує точних даних.

Завтра — четвер 25. ц. м. вибирається депутація до воєводи від українських установ, що на днях так потерпіли, а також від адвокатів до слідчого судді в справі арештантів.

Масове розвязування читалень у Дрогобиччині.

Нас інформують, що влада розвязала у дрогобицькому повіті 13 читалень, а саме в Сільці, Східниці, Святиниі, Добрівлянах, Бані Котівській, Унятичах, Гаях Вижних, Ясениці Сільній, Михайлевичах, Нагуєвичах, Опаці, Ралевичах і Ролеві. — В Сільці розвязано читальню за те, що там зібралися батьки шкільних дітей на нараду в справі шкільного плебісциту; в Опаці за

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 27. ВЕРЕСНЯ 1930.

ІЛЬКО БОРЩАК.

Наполеонівські симпатії на Україні.

(На підставі нових документів.)

(Докінчення.)

Французькі проклямації і аґенти. — Українські виступи проти царя. — Настрої серед селян. — Висновки.

Цар Олександер видав наказ розслідити цю справу „з усією увагою та суворістю“. Судді не повинні були вагатися перед реквізиціями і перед смертними присудами. Але злочинці находили без сумніву якусь несподівану вирозумілість у слідчих суддів, бо не вважаючи на царські укази їх карали дуже легко — засилали до Пермської губернії.

В 1807 р. власник малого села Павличі, чудової місцевости в київській губернії, Малицький, дав переховати в селі „проклямацію Бонапарта“. Так називали на російських землях Наполеона. Ця проклямація, як багато інших цього рода, була дуже поширена на правобережній Україні при мовчазнім порозумінні деяких краєвих представників влади.

У цьому-же часі російський генеральний штаб перехопив листи до князя Берґа через одного із наполеонівських аґентів на Україні. Як бачимо зорганізована французька розвідочна служба доходила аж до Києва при допомозі населення. Один із аґентів повідомляв навіть у своїм справозданні, що „на всьому Волині селяни передсказують кінець Росії.“

На території давньої України, де менш-більше від 40 літ скасували гетьманство, національна агітація збільшується в міру того, як зростають надії покладані на Наполеона. При кінці 1806 р. один купець із Чернигівщини Ларіон Шишкін поиндюдно, в присутності свідків, оплював портрет царя. Обвинувачений — як каже рапорт — зробив це під впливом французьких ідей. Його арештували і, хоча він випрадувався станом пянства, його жорстоко покарали; йому вирвали ніс, припекли гарячим залізом і заслали на Сибір до копалень у Верчинську.

Деякі інциденти вказували на мобілізацію проти Франції. Ґенерал-губернатор України, князь Куракін, пише, що один старий вояк, ґвардійський кірасир, Гузан, відіхав на батьківщину, на Полтавщину. Коли йому передали його „службову командіровку“, він сказав, що не поїде туди і заявив: „Коли нас пішлють на фронт проти французів, то ми будемо стріляти не в них, а в москалів, яких винищимо до останнього“. Російський рапорт передає ці слова старого вояка українською мовою. За цю смілівість він діждався кнута та Сибіру.

Другий „дефетист“, лідич Мочаковський, заявляє не менше пророчисто: „Тішить мене — читаємо в одні́м рапорті про нього — що Бонапарт руйнує Росію. Якби він був тут, то я на крилах злинув би до нього“.

Один із членів найвищого дворянства на Полтавщині, Лукасевич, на однім бенкеті на своїм хуторі пе тост у честь Бонапарта-визволителя. Тут маємо до діла з манифестацією свідомою. Лукасевич добре відомий в історії національного руху України. Він належав до старшин льожі „Любов правди“ у Полтаві, був приятелем великого українського поета Котляревського і його імя зберіглося на сторінках історії українського масонства, що було зрештою вихованцем французького масонства.

Цей епізод наробив чимало шуму. Петербург домагався вияснень і дістав відповідь, що „Лукасевич підніс цей безглуздий тост у приступі божевілля“. Полтавський губернатор, що давав таке поетичне пояснення, не хотів очевидячки роздувати справи. Багато урядовців українського походження вжили такої-же тактики.

2. лютого 1807 р. російський генерал, губернатор Харківщини, повідомляє, прикладаючи дати, факти та всякі докази, що селянські агітатори, безсумніву українці, поширюють чутки, що „французи не зроблять нічого злого простолюддю, що скасують панщину і що запанує тільки один імператор — Наполеон“. Рапорт про це, додає від себе: „Коли на одних сільських зборах хтось звернув увагу українському агітаторові: Алже у Франції є також шляхта, — той той відповів: Так, у Франції є шляхта, але вона дістає пенсію від уряду і не тримає кріпаків“.

На підставі цих фактів можна зробити два висновки. На Україні шляхта ждала нетерпляче на прихід Наполеона, щоби звільнитися від панування Петербурга. А селяни бажали собі приходу імператора з такою-же симпатією, тому, що надіялися, що він їх визволить з панщизняної неволі.

Українці були прихильні до Наполеона, навіть поза межами своєї національної території. З одного справоздання, збереженого в архівах міністерства війни п. з. „Що ділося у Великій Армії від Варшави до Москви“, довідуємося, що французів приймало прихильно населення Білоруси, в Могилеві. Про цей настрій рішило становище епископа-українця Варлаама Шишацького, що заохотив своїх вірних скласти присягу Наполеонові і молитись за нього; за це, після відступу французів, він пішов на заслання.

Якби Наполеон був пішов на Україну — а мав він цей намір, чого доказом є ріжні невидані документи, які оголосимо — тоді доля Великої України була би безсумніву інша. Його зустріч би там дружній нарід, а тоді може разом зі зміною долі Наполеона карта Східньої Европи була би змінилася вже від століття...

Перекл. М. Р.

поясниювання референтом польського бюджету; в Михайлевичах за реферат на просвітні теми, в Гаях Вижних за нараду в справі заснування при читальні Пласту; деякі читальні навіть за співання національного гимну.

Ще про замах на монастир оо. Студитів.

Недавний замах на монастир оо. Студитів, що лежить у прегарному місці на узгірях Знесіння від сторони Личакова, на північ від тамошнього зал. двірця, в найближчому сусідстві залізничої лінії Підзамче-Винники, звернув мимоволі увагу широкого загалу на цей строгий чин, добре відомий на старій Руси і відновлений у нас перед кільканацяти роками митр. Шептицьким. Головний монастир оо. Студитів лежить в Уневі а поменші монастирі находяться в Зарваниці, у Львові на Знесінні і в Коростові (скільського деканату). Позатим істнує ще у Львові монастир-студія оо. Студитів при вул. Петра Скарги. Ігуменом оо. Студитів є єромонах Климентій Шептицький.

Чин оо. Студитів належить до найстрогіших. Його члени працюють богато фізично (ведуть власне господарство) і богато постять. Загалом правила того чина вимагають від його членів великої саможертви, самовідречення і посвяти.

Монастир на Знесінні, на який виконано замах, стоїть під проводом єромонаха Нікона (о. Павла Погорільця). Монастир вивінований митр. Шептицьким як слід і веде на свому фільварку (довк. поля) широку господарку. А недавно спроваджено на ті узгіря чудову дереляну церковцю (яка може вмістити найвище яких 300 осіб) з села Кривка, пов. Турка і саме тепер кінчиться її уставлювання. Церковця підлягає опіці консерваторського уряду, бо вона має справді неоцінену мистецьку вартість, як рідкий здобуток і памятка вимираючого вже зовсім старого деревляного будівництва. (Подібну красою і стилем деревляну церковцю перенесли недавно чеські мистецькі круги до Праги з села Михайлівці на Закарпатті й уставили її в городі-саді Кінського). Не треба й казати, що церкву з Кривки розібрано, перевезено, а тепер кінчать монтувати під проводом фахівців, так, що вона нічого не стратить зі своєї краси і кожна дрібниця буде в ній на давньому місці.

Оправжнім чудом Божим можна назвати те, що наслідком страшного вибуху бомби не потерпів ні дім оо. Студитів, ні згадана церковця. Якби було прийшло до вибуху другої бомби, яку атентатчики вложили у віконницю дому, підпаливши льонт, катастрофа булаб неминуча. На превелике щастя, льонт згорів тільки до половини і ця бомба не вибухнула. Це врятувало життя всіх мешканців монастиря і живучих там тепер майстрів, а також дім і церковцю перед руїною.

З напряму втечі атентатчиків у сторону Личакова, які стріляли з револьверів, не допускаючи до погоні, як і з того факту, що саме дві доби передтим висаджено в подібний спосіб школу ім. князя Льва пр[illegible] вул. Круцярській, можна догадуватися, що [illegible]тагчики в обох випадках були ті самі люди. Побачимо, який буде вислід слідства поліції.

ЗМОВА ПРОТИ БІЛЬШ. АРМІЇ НА БІЛОРУСИ.

ПАТ повідомляє з Минська, що на більшовицькій Білоруси викрили велику змову проти більшовицької армії. Арештували більше ніж 100 осіб, м. ін. кількох старшин місцевої залоги і православних священиків. Устійнили, що змова обняла воєнний промисл, залізниці й армію. Арештованих перевезли до тюрми, де спец. урядовці ДПУ ведуть дальше слідство.

ПОШИРЕННЯ БЛЬОКУ НД. І ЦЕНТРОЛІВУ.

У політичних колах кажуть, що після заключення виборчого союзу між ендецією та Центролівом у Сх. Галичині, той союз поширять і на Виленщину. [illegible]ўть переговори в цій справі.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПОЖЕЖІ.

На фільварку Шуфраґанка біля Середня (пов. **Львів**) згоріла стирта вівса вартости 3.800 зол. на шкоду арендатора Готесмана. „Сл. П." твердить, що вогонь підложили „саботажисти".

У Шилах (пов. Збараж) згоріла шопа зі збіжем і хліборобським знаряддям Хаїма Вайнравха. Вогонь перекинувся на будинки Ів. Зарічного. Згоріла хата та стодола з усім збіжем.

У Жиятині (пов. Сокаль) згоріла стирта жита Як. Добілєвського, вл. фільварку.

В Бушковичах (пов. Перемишль) перевела поліція около 80 ревізій в звязку з намаганим підпалом Генрики Мецгер. Ревізія викрила нібито богато обтяжуючого матеріялу.

В Сеневі (пов. Бережани) в звязку з пожежою у кольоніста Йос. Вітека арештували: Ів. Атаманчука (у нього найшли нібито докази вини), Мик. Микитова, шевця, Дм. Біловуса, Дм. Корніцького і Мик. Барана. Всі нібито признаються до вини та до приналежности до УВО. Арештували теж Вол. Білинського, урядовця „Просвіти" в Бережанах, що був тоді в Сеневі. В хатах арештованих найшли буцімто списи фільварків, які ще не погоріли та хемічні матеріяли для підпалу.

У Сушині (пов. Тернопіль) арештували Ів. Миськова. Йому закидають, що підпалив стирти М. Пініонського в Сушині.

У Гайворонці (пов. Підгайці) згоріла стодола Йос. Чорного, 17 віконних рам і 3 двері ТШЛ. Школи є на 2555 зол. „Сл. П." твердить, що Чорного підпалили зате, що він зізнавав у суді в справі саботажу.

ВИСЛІДИ ПОЛІЦ. ЕКСПЕДИЦІЇ.

ПАТ повідомляє, нібито дня 25. вересня поліційна експедиція викрила в підгаєцькім, бережанськім, рогатинськім і бобрецькім повіті кілька штук зброї, богато циліндрів від шрапнель і гранат, якусь скількість складових частей зброї та військ. приладдя, стрільного пороху, богато нелегальних видавництв. Одну особу арештували за приналежність до УВО, три за те, що мали зброю. Біля Васючина (Рогатин) прийшло до перестрілки між вартівником і трьома молодими невідомими людьми. Вони, втікаючи в ліс, відстрілювалися з револьверів і крісів і зранили німого пастуха Мик. Ловчана. Пастух помер, хоч лікар рятував його. Поліція викрила в лісі криївку напасників, та вони пішли далі в ліси. Згадана агенція повідомляє, буцімто у священика Евг. Мандрія (?) в Боголдівцях (?), пов. Підгайці, найшли підчас ревізії револьвер із 11 набоями, стрільний порох і ок. 80 кг. циліндрів від шрапнелів і гранат.

АРЕШТУВАННЯ.

Під закидом підпалу стирти вівса Сауминського, осадника в Гаях біля Львова, арештували Вас. Кушніра, 20-літн. абс. гімназії, замешкалого в Перемишлянах. У звязку з арештуванням Вол. Грабовського, якому закидають саботаж, поліція в Яворові арештувала уч. Сем. Менту. Під замітом підпалу фільварку аренд. Ґотесмана у Гуменці (пов. Львів) арештували уч. VI. гімн. кл. Вол. Монила та Тад. Стасіва, уч. торг. школи. Арештовані нібито не могли виказати алібі, а ревізія дала богато обтяжуючого матеріялу. Найшли в них буцімто підручники хемії з точними приписами про вибухові матеріяли, що спричинюють вогонь при вжитті хем. засобів. Стасіва підозрівають, що підпалив стирту конюшини Тереси Сапіги в Германові.

У Рогатині арештували Вол. Бойкевича, монтера тамошнього Пов. Союзу Кооператив. Йому закидають, що перетяв телегр. дроти на шляху Рогатин-Перемишляни.

ВЛОМ ДО КАСИ.

Невідомі люди розбили касу Залічкового Т-ва в Туринці та забрали: 200 нім. марок, 444 чеські корони, 487 зол. v банкнотах і 77 зол. у більоні.

ЗА ДЕРЖ. ЗРАДУ.

Перед львівським судом присяглих почалася розправа за державну зраду проти коломийських комуністів: Й. Грицака, Ст. Томашевського, Володимира Дрогобичева, Михайла Гаврищука, Мойс. та Фішеля Клінґів і Вольфа Герніґа. Їм закидають поширювання комуніст. летючок.

Злоба й нікчемність.

Краківський „Курерок" про відносини у снятинській гімназії.

Краківський „Іл. Курер Цодзенни", засліплений тупою ненавистю до українців, поміщує вже від довшого часу на наш нарід некультурні клевети й нікчемні брехні. Гидь огортає людину, коли прийдеться читати або слухати про ті клевети і брехні. Але найприкріше робиться на душі, коли бачиться, що богато поляків, навіть розумніших між ними і людей з деяким почуттям справедливости, вірять тим усім сплетням і вовком дивляться на все, що українське.

Та остання брехня „Курерка" на українців (ч. 247. з 13. вересня ц. р.) була така нікчемна, що й поінформовані поляки мусіли назвати її справедливо „подлостю". А саме в тім числі у статті „Розклад в школьніцтве" накидується „Курерок" на державну коедукаційну гімназію з польською мовою викладовою в Снятині і закидує їй такі провини: 1) що в тій гімназії українці творять половину учеників; 2) що українці дійсно управляють нею; 3) що перед кількома днями ученик тої гімназії українець розбив державну емблему в присутности кількох товаришів; 4) що стероризована дирекція розвела вправді слідство в тій справі, але безуспішно, бо „русіні" загрозили побиттям учительського збору; 5) що ученики-українці цієї ж гімназії батіть постійно шиби в школі, а все кінчиться тим, що їх наново вставляють; і 6) що в минувшім році зайшов у гімназії факт — найбільше яскравий доказ „нежонду" в гімназії по думці „Курерка" — що ученик українець пхнув ножем ученика поляка і що того поляка викинено зі школи, а ученика українця, якого суд укарав піврічним арештом, принято після відсиджения кари арешту назад до тої ж самої польської гімназії...

Від початку до кінця все те свідома брехня! В дійсности справа представляється так:

В гімназії є на всіх учеників у числі 319 — всього 75-ьох українців. На 14 членів учительського збору є всього 2 українців учителів. Давно не було ніякої зневаги державної емблеми. Такий факт був у гімназії, але ще 4 роки тому і цеї провини допустився ученик-поляк, син адміністраційного урядовця, за що шкільна влада покарала була того ученика обниженням оцінки повелення. З пальця виссана також сплетня про вибивання учениками-українцями шиб у гімназії.

Такий самий свідомо брехливий і останній закид про порізання учеником-українцем ученика-поляка ножиком. Вправді був випадок, що ученик порізав ученика ножиком поза школою під кіном, але оба ті ученики були поляки. Одного з них дійсно усунено зі школи, бо це не перша була його провина, а другого шкільна влада приняла по якімсь часі до школи, бо той ученик своїм попереднім поведенням заслуговував на дарування йому цеї одинокої його провини, тимбільше, що й суд його звільнив від [illegible] і кари.

Порівнявши фактичний стан з інформаціями „Курерка", треба сказати словами тогож „Курерка": „Дійсно людина — але тільки людина з чистою совістю і з почуттям правди — мусить „зжимацьсен", читаючи такі злобнобрехливі й нікчемні статті в ґазеті, що має претенсії вчити своє громадянство правди і чесноти"

Про українські школи Городецької дільниц'.

Виянення Кружка „Рідної Школи ім. Б. Грінченка у Львові.

В 198. числі часопису „Діло" з дня 7. вересня ц. р. появилася стаття „Незрозуміла ворожнеча" за підписом о. А. Стефановича, в якій пороблено деякі заміти проти шкіл ім. Б. Грінченка у Львові та Кружка, який тими школами безпосередньо піклується. Тому просимо П. Т. Редакцію помістити в цій справі отсих кілька слів виjaснення:

1) Не відповідає дійсности, будьто би дівоча школа ім. Б. Грінченка містилася в сутеринах св. Юра. Згадана школа міститься в партері забудувань св. Юра. Школа ім. Шашкевича цілі десятки літ не мала й такого приміщення, яке має згадана школа.

2) Не відповідає дійсности, що дівоча школа ім. Б. Грінченка не має підстав істнування. Навпаки — не тільки ця школа, але ще й богато

подібних шкіл у Львові може мати підстави іствування, якщо зважимо, що на 4.500 українських дітей у Львові навіть половина не побирає науки у своїх школах (вчислюючи сюди школи „Рідної Школи“, школи СС. Василіянок, школу вправ та школу ім. Шашкевича). Дійсно „слід поступати дуже обережно і розважно. Передовсім не валити того, що вже є, а оздоровляти і будувати“ — як це підносить сам автор згаданої статті. А страта кожної української школи є безперечно національною стратою. І такою ж стратою було би передбачуване о. А. Стефановичем звинення дівочої школи ім. Б. Грінченка, яка має найкращі підстави до розвитку.

Старшина Кружка „Рідної Школи“ ім. Б. Ґрінченка у Львові.

НОВИНКИ

— **Телеф. 2-11. Піскова 22 „Власна Хата“ Фотоґраф Лев Янушевич.** 537 109-?

— **Прекрасні оксамитні капелюхи** поручає сальон мод **Е. Ґеперт, Фредри 9.**

— **Богато галасу з нечевя.** Шовіністична польська преса принесла перед двома днями вістку про арештування о. І. Галібея, голови ПСК Бучач, буцімто за участь у саботажах. „Іл. Курер Цодз.“ написав навіть з приводу цього хуліґанську статтю, а інші часописи подали вістку товстелезним друком. Нині повідомили нас, що о. Галібея й інших арештованих громадян с. Скоморохи випущено на волю, бо підозріння показалося зовсім безпідставним.

— **Кооперативно-освітній курс** при „Рідній Школі“ в Долині розпічнеться 24. листопада 1930. (в тиждень по виборах!). Програма курсу приспособлена для наших сільських крамарів і книговодців. Курс триватиме три місяці. Оплата за науку по 10 зол. місячно. Бідніші будуть приняті за меншу оплату або зовсім безплатно. Слухачі курсу зможуть харчуватися у спільній кухні при школі. Харчі доставлять самі з дому. Хто зголоситься на час, тому Управа „Рідної Школи“ забезпечить безплатне мешкання або за невеликою оплатою. Зголошуватись треба самому або через свою кооперативу. До участи в курсі закликаємо в першу чергу громадян з долинського і калуського повіту. Зголошення слати до Управи „Рідної Школи“ в Долині, вул. Тараса Шевченка.

— **Американські українці** не забувають про свій старий край. На днях Обєднання Українських Організацій в Філядельфії надіслало на руки Земельного Гіпотечного Банку у Львові за посередництвом Українського Народного Союзу в Джерзі Сіті Н. Й. суму нетто 249.60 дол. Суму цю зложила Старшина „С-Б“ на книжочку № 2272 цього самого Банку призначену на льокацію капіталу викупна дальших уділів Українського Майдану у Львові, а рівночасно вислала посвідку й подяку до щедрих жертводавців в Америці та до ініціятора ред. О. Ревюка.

— **На розбудову Нац. Музею** (вул. Мохнацького 42) вплатили: по 50 зол.: Каса Позичкова в Теребовлі, Український Кооп. Банк у Станиславові і Народня Лічниця у Львові; 45 зол. о. кан. Д. Лопатинський; п. О. Долинська з Ужгороду кч. 50; читальня учнів української ґімн. в Перемишлі 9 зол.; о. І. Татомир 4 зол.; п. Л. Бризгунова 10 кч. До кінця місяця повинні бути затягнені двигарі 1-ого поверху. Від 1918 р. досі вплинуло 10.986.72 зол.

— **За вбивство дитини.** Перед львівським судом присяглих розпочалась розправа проти 22-літньої Еви Дрозд з Магерова обвинуваченої в убивстві своєї нешлюбної дитини. Через те, що свідки не явились, розправу відложено до 4. жовтня.

— **Виграв заклад.** В Пушині на Шлеську селянин Бінач заложився, що випє нараз літру спірту. Він справді випив цілу літру спірту, але затроївся алькоголем і другого дня помер.

— **І в Познанщині саботаж.** Довідуємося із варшавських ґазет, що в селі Суленки під Познанем невідомі особи вкинули ручну ґранату до помешкання польського вчителя Суханека. Ґраната вибухла і здемолювала дві кімнати. Є підозріння, що ґранату вкинули німецькі націоналісти, які не любили цього вчителя і закидали йому, що він польщить німецькі діти.

— **Там розводяться.** Віденська преса пише, що цього року в Австрії щоденно розводиться пересічно 18 пар. Перед війною в цілій Австрії розводилось річно тільки 1188 пар, а тепер у самім Відні розводиться річно аж 3300 подруж.

— **Нага жінка на вулиці.** На днях мешканці м. Лодзі мали сензацію: переходячи вулицями, побачили молоду дівчину, яка в білий день ходила собі зовсім нага по хіднику, весело підсміхуючись та підморгуючи до хлопців. Якийсь візник, обурений тим видовищем, вдарив дівчину батогом по голих плечах, тоді ця дівчина кинулась на візника і хотіла його бити, але він утік. Вкінці нагу дівчину арештовано і виявилось, що це жидівка Хава Рахем, яка збожеволіла зі страху, що наречений хотів її застрілити.

— **Скоро розчарувався.** Перед кількома днями у Відні оженився торговельний помічник Франц Бавер. Перед шлюбом він дуже любив свою наречену і на весіллю був безмежно щасливий і тішився, що має ладну жінку. Але заледви другої доби по шлюбі, новоженець попросив жінку вийти з дому до міста, а сам лишився в кімнаті і застрілився. Ніхто не знає причини самогубства, а жінка каже, що вона ту причину знає та не зрадить її нікому.

— **Сам потвердив, що він осел.** На Шлеську в селі Яричани був війтом чоловічок Залевський, який майже не вмів читати, а тільки підписатись. Дістаючи який документ до підпису пан бурмістр Залевський не завдавав собі труду прочитати його, а тільки підписував не читаючи. Це обурило окружного інспектора і він втяв таку штуку: Написав на папері „Ось цим потверджую, що я є найбільшим ослом у цілих Яричанах“ і просив малограмотного війта підписати цей папір. Пан бурмістр підписав своє імя ще й прибив урядову печатку. Тоді інспектор прилюдно перед цілою громадською радою прочитав цей документ і ціле село довідавшись про те, мало неабияку потіху. Ображений війт подав справу до суду і хоч судді сміялись з бурмістра до розпуку, то всеж засудили інспектора на 100 зол. кари, бо судді станули на становищі, що хоч війт таки справді осел, то це ще не причина, щоби його примушувати потверджувати це своїм підписом й урядовою печаткою.

— **Чим діти бавились перед 3000 роками.** Археольоґічна комісія, що працює у Греції, розкопуючи старі цвинтарища в Коринті, розкрила один саркофаґ і найшла в ньому останки забальзамованої дитини, а біля неї її забавки: малого коника, виробленого з глини, малий панцир із виправленої шкіри, діточий шелом та металеві вазонки. На конику, який помальований на червоно, відчитано імя Фільоклідеса, що виробив цю забавку. Ці предмети лежали в саркофаґу 3000 літ.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 25. вересня н. м. масло експортове 4·10 зол.; десерове 4·0 зол.; літра молока 29 сотиків; літра сметани 1·50 зол.; копа яєць 9·30 зол.

Краса це скарб!

Ідеал краси клясичної доби. Ідеал краси доби Рококо. Ідеал сучасної доби.

Гарне лице, без плеканої цери, ніколи не ділає так чаруючо, як лице з менше правильними рисами, але що сяє свіжістю та молодістю, завдяки раціональному плеканию.

В останньому часі дуже багато кажуть про відмолоджування. Кожний хоче виглядати свіжо й здорово — мати лице вільне від зморщок. Молодий вигляд є мрією кожного, навіть у віці, який давніше зачисляли до поважного. Кожна людина, що має хист естетичного відчування, старається заховати свіжість та еластичність шкіри якнайдовше.

Методу плекання краси **„Hortiflor-crem-ом"** признало багато лікарів за дуже важний чинник у поступі культури краси. На підставі наукових вказівок з як найбільшою дбайливістю склали поодинокі складники, так, що ціла система желез, якою є шкіра, під впливом плекання цією методою — визначається здоровлям і найніжнішою красою, при чому зайві зморщення щезають.

Пані і Панове, що інтересуються культурою тіла, дістануть безплатно зразок **„Hortiflor-Creme"** (просимо переслати нам виповнений купон). До тої безплатної посилки долучаємо брошуру „Відродження краси", а також лікарські комунікати та признання цілої низки симпатиків **„Hortiflor"**.

Купон безплатної пересилки.

Виповнений купон вложити до незаліпленої коперти з нап. „druk", оплата 5 гр., подавши свою адресу. Виповнювати лат. буквами: **Silvikrin-Vert. Abt. Hortiflor Danzig, 877** Böttchergasse 23/27.

Прошу мені прислати безплатно і франко: „Діло".
1. Зразок „Hortiflor-Creme".
2. Брошуру „Відродження краси".
3. Признання лікарів і осіб, що уживали косметики „Hortiflor".

Імя й прізвище: ______ Місцевість: ______
Vor- u. Zuname: Ort:
Вул. і Ч. ______ Пошта: ______
Strasse u. Nr.: Post:

Спеціяліст акушер, гінекольог, оператор

Д-р Іван КІЛЯР

ЛЬВІВ, вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 89. Телеф. 51—62.

479 4—4

Годинник з американського золота, не ріжниться від правдивого золота 14-о каратового. Тільки зол. 7·95

Зам. зол. 303—

УВАГА: Наші годинники не слід порівнювати з іншими так шумно рекламованими. На листовне замовлення висилаємо негайно елеґантний плоский годинник, звучний хід з 5-о літньою ґарантією, 2 шт. 15— зол., 4 шт. 29·50, 6 шт. 43·50. Ліпшої якости 10·50, 13·—, 18·—, 24·—, 30·—. З сьвіт. циферблятом 9·50, 12·—, 15·— і 18·—. Критий годинник — анкер з трьома амер. коцертами 16·—, 19·—, 24·—, 28·— і 35·—. Мужеські і жіночі амер. годинники на руку 15·—, 17·—, 20·—, 24·—, 28·— і 35·—. Ланцюшки з амер. золота 2·—, 4·— і 6·— зол. Ніклеві годинники такі як рисунок: 3·75, 2 шт. 10·50, 4 шт. 20·—, 6 шт. 29·75. Столові будильники: 10·50, 12·50 і 14·50. Кошти пересилки платить купуючий.

Світова фірма „Chronometre"

Варшава — почт. скр. 939 відд. 153

Отримуємо сотні листів з подяками, як доказ доброти наших годинників. 533

Ослаблення блідницю лічить *Hemogen* оригінальний тільки з фірмою *Klawe*

ГОЛОЧУ ДЕСЕНІ на оксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська**, Львів, Собіського 12, тел. 17-04. 232а 14-?

КУРС доповнюючий до семинаріяльної матури для гімназійних абсольвентів (абсольвенток) починаємо. Ведені всі педагогічні і технічні предмети та практичні вправи. Кандидати (-тки) зголошуться без проволоки в секретаріяті **„Освіти"**, Львів, вул. Міцкевича ч. 11, від 12—1 і 7—8. 587 3—4

ОГОРОДНИЧЕ БЮРО, ЛЬВІВ, вул. ДУНІН БОРКОВСЬКИХ 8. телеф. 85-60. Поручає овочеві деревця, рожі до прикраси краєвої і закордонної годівлі. Конкуренційні ціни. Засновує овочеві сади, торговельні і аматорські. Всілякі праці з обсягу огородництва. Висилаємо цінники. 399 2—2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 437

СТУДЕНТ прав з покінченим торговельним курсом абітурієнтів пошукує заняття. — Зголошення під „Обовязковий". 610 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентгеном.

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та **лікарської косметики ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 14—16. в косметиці від 10—11 і 16—18 в неділі і свята від 10—11.**

Гірське сонце. Вапофор. Дітермія. Кріотерапія. Сепаратнові ждальні.

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).

Вінда до вжитку. **Телефон 38—90.**

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд Д. сек. шп. від і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1. Львів, **Ясинна 1**, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 1411 **Лічення жилників.** 51—?

Дентист-Стоматольог

Д-р мед. Чайковська-Ляхова Ольга

лікар заграничних клінік

орд. від 8—12 і 14—18 год., неділі і свята 10—12. **ЛЬВІВ, вул. ЛЬВА САПІГИ ч. 9.**

408 17-?

АДВОКАТ

Д-р Михайло Юрків

відкрив адвокатську канцелярію

551 **в Жидачеві.** 5—5

Поручаємо всілякі тартакові матеріяли, як **смерека — ялиця** так столярські, як і будівельні.

Тартак ЗАРВАНІЦЕРА в Калуші.

1617 28—?

Подяка.

Всевишньому подобалося покликати до вічности нашого найдорожчого Романа Гудзя. В часі нашого безмежного горя зазнали ми від Знайомих і Приятелів так багато доказів щирого співчуття, потіхи і розради, що ми не в силі їм віддячитися. Тому нехай вільно буде нам отсею дорогою зложити їм прилюдну подяку. В першу чергу дякуємо лікарям Вп. д-рам Луцеві Ів. і Філясові, які не щадили ні часу ні труду, відвідували хорого кілька разів денно, а то й в ночі і старалися своїм лікарським знанням удержати при життю та лагодити біль нашого Найдорожчого. Дякуємо невідомим нам з прізвища лікарям з відділу д-ра Чарнецького за їх лікарську поміч. Дякуємо усім нашим культурним і економічним установам, які громадною участю своїх членів у похороні віддали покійному останню прислугу. Дякуємо становим організаціям „Супруга" і „Самопоміч" за понесені ними труди в улаштовуванні похорону. Дякуємо Всч. оо. сов. Лопатинському і Василіву за проводи тлінних останків на місце вічного спочинку та відправу Заупокійної Служби Божої і Панахиди, хорові ради. Купчинського, який своєю участю причинився до звеличання сумного обряду, а зокрема щире „Спасибіг" письменникові п. Ст. Чарнецькому за його прощальне над гробом слово — повне приятельської любови, жалю і пошани. Дякуємо ближчій і дальшій Родині, всім Знайомим і Приятелям, що виявили нам своє співчуття своєю участю в похоронах і листовно. Всім складаємо нашу правдиву подяку. Нехай Всевишній відплатить Вам сторицею та охоронить Вас від подібних ударів. — **Мати і Рідня.**

ЖІНКИ! Дуже багато жінок терпить на обірвання внутреностей, яке приходить звичайно по злогах, з тяжкої праці, з двигання тягарів і з богато інших причин. Отже жінка буде без сумніву здоровою, охочою до життя і праці, коли спровадить собі спеціяльний бандаж проти обірвання внутреностей.

При замовленні треба подати міру в центиметрах (або ниткою) 1) в поясі, 2) довкола живота, 3) довкола підживотом подати зріст (низький, високий або середній) і скількість породів, які перейшла. Треба описати чи має нестравність шлунка, утиск і тягучі болі внутрі, болі під ложечкою (грудьми), нервовий стан, біль голови, а навіть часто біль очей, біль на хребті, спині і під лопатками, біль підчеревний або пахами, біль одної ноги чи обох ніг і т. д.

Все точно описати і з повним довірям спровадити бандаж або спеціяльний шлуночний гумовий пояс зроблений і доповнений відповідною пельотою відповідно до роду болів. Ціна від 25 до 40 зол. Коли надзвичайної конструкції ціна значно вища.

В недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обниження або обірвання: шлунка, кишок, матиці і нирок ніякі лікарства не помагають лише тимчасово зменшують терпіння. Тому одиноким ліком крім операції є вжити бандажа, купленого у спеціяліста-бандажиста.

M. L. Polaczek у Самборі ч. 21.

Також і для мущин є спеціяльні пояси проти обниження шлунка, нирок і кишок. Пропуклинові бандажі, які забезпечують найбільші і застарілі пріриви (брухи), живота, литки, пахвини і такої, що запалася вже в долину. Ґумові панчохи проти жиляків і пухнення ніг. — Ґумові мочники для ослаблених на міхур мущин та жінок до вжитку в часі ходження, праці, подорожі і підчас сну. — Простотримки і коректори проти згорблення і скривлення кістяка.

Протези-штучні ноги і руки для ампутованих. 621 1 5

Конкурс.

Комітет Управи „Академічного Дому" у Львові при вул. Супінського 21. розписує конкурс на посаду управителя „Академічного Дому".

Подання з життеписом і свідоцтвами треба вносити до канцелярії Управи в урядових годинах (11—1) до дня 10. жовтня 1930.

Платня по умові.

За Комітет Управи Академічного Дому:
Володимир Децикевич в. р.
голова.

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає слідуючі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв така:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.

В переписці треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490). Почтове конто у Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 43 7

Гемороїди запальний стан кровавлення, свербіж усуває

HEMORIN KLAWE

1461 1—?

МЕБЛІ: спальні, їдальні, мужеські покої і сальони, а також поодинокі частини першорядних виробів по найнижчих цінах і на догідних умовинах поручає Фірма: **M. Grüner** **Львів, Рейтана 6. телефон 84—47.**

565 2—3

ФУТРА виконує **ЕВГЕН ГОВИКОВИЧ** робітня футер **ЛЬВІВ, вул. ЛІНДОГО ч. 3** (бічна вул. Коперника). **ФУТРА**

496 7—15

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.